

ÚLOHA A MÍSTO RVD V BOJI S PRŮZKUMNÝMI PALEBNÝMI SYSTÉMY A PROTITANKOVÝMI KOMPLETY NEPŘÍTELE

Studium rozvoje nových zbraní v armádách NATO a způsobů jejich bojového použití, které je charakterizované vysokým stupněm integrace prostředků průzkumu s prostředky ničení všeho druhu, má odraz v použití všech druhů vojsk, a to nejen v dotyku s nepřítelem, ale i záloh a druhých sledů. Tuto problematiku z hlediska raketového vojska a dělostřelectva všestranně analyzoval generálporučík Ing. Miroslav Peloušek ve Vojenské mysli č. 1/1984.

Tento článek je dalším rozvinutím možných způsobů a metod vedení boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele raketovým vojskem a dělostřelectvem, které působí v sestavě operační manévrovací skupiny (OMS).

Charakter bojové činnosti OMS ovlivňuje formy a metody bojového použití raketového vojska a dělostřelectva. Jeho úloha a místo v sestavě skupiny nespočívá pouze v přímé podpoře vševojskových útvarů a jednotek, ale i ve zvýšení palebných možností raketového vojska a dělostřelectva. Tuto skutečnost musí vševojskoví velitelé, jejich štáby a náčelníci RVD operačních stupňů velení plně docenit, zvláště při řešení úkolů udržení a zvýšení palebné převahy nad nepřítelem na rozhodujícím směru. Bez splnění tohoto požadavku nemůžeme v současných podmínkách vedení útočné operace (boje) a tím méně úspěšné činnosti OMS ani uvažovat.

Analýza doktríny vojsk NATO v Evropě ukazuje na podstatné zvýšení úlohy a místa operační hloubky sestavy vojsk, v níž jsou rozmísťovány vysoce účinné prostředky, schopné rozhodujícím způsobem ovlivnit průběh operace. Jde o rakety Pershing-2 a BGM-109 Tomahawk a o celou řadu různě integrovaných průzkumných palebných systémů, které podstatně zvýšily význam zápolí v operaci. Úlohou těchto systémů je, kromě průzkumné činnosti, vést účinný boj s tanky

a obrněnými cíli v době, kdy ještě tyto nezasáhly do boje. To má pro úspěšné použití druhých sledů (záloh) a OMS zvláštní význam. Zavádění těchto vysoce účinných systémů podstatně znásobuje úlohu a význam raketového vojska a dělostřelectva v operaci jako prostředku, který v současné době již „nezabezpečuje“ činnost vojsk, ale vede v jejich prospěch s těmito systémy účinný boj.

Rozmístění jednotlivých prvků průzkumných palebných systémů a protitankových kompletů NATO v operační sestavě vojsk vytváří výhodné podmínky pro aktivní účast raketového vojska a dělostřelectva operační manévrovací skupiny v boji s nimi. Vedení boje s těmito prostředky v operační hloubce vyžaduje, aby štáby RVD respektovaly specifické podmínky bojové činnosti OMS, zvláště:

- značně rozdílné průzkumné hodnoty údajů o rozmístění jednotlivých prvků průzkumných palebných systémů a protitankových kompletů nepřítele, kterými může být OMS napadena,
- rychlé změny situace,
- neustálou hrozbu napadení útvarů a jednotek některým z prostředků protitankových kompletů nepřítele v prostoru soustředění vojsk, vyčleněných do sestavy OMS (počínaje 100–120 km od předního okraje),
- vysoký stupeň samostatnosti v rozhodování velitelů útvarů (svazků) a jednotek,
- bojové možnosti RVD OMS v průběhu vedení bojové činnosti v operační hloubce,
- možnosti podpory bojové činnosti OMS prostředky nadřízeného velitele.

Tyto podmínky musíme vyjádřit v návrhu posílení RVD OMS a při tvorbě uskupení RVD. Posílení operační manévrovací skupiny palebnými prostředky je limitované různorodostí úkolů skupiny, kdy na jedné straně bude nutné vést boj v přímém dotyku s nepřítelem, a na druhé straně bude třeba ničit nepřítele na větší vzdálenosti. V první řadě je nutné do sestavy operační manévrovací skupiny začlenit jednotky samohybného dělostřelectva a raketometů, vybavené automatizovaným systémem řízení palby PRÁM, které jsou schopné spolu s oddíly vojskových raket divízi vytvořit ucelený systém palby, jehož prostředky můžeme použít k plnění těchto úkolů včetně účasti v boji s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele.

Nestačí mít jen nejmodernější palebné prostředky, ale i automatizační prostředky velení integrované spolu s vysoce výkonnou průzkumnou technikou v ucelený podsystém, jehož zařazení do OMS nebude výjimkou, ale nutností.

Hlavním cílem **1. období bojové činnosti operační manévrovací skupiny** — přesun skupiny do prostoru vyslání — je nedopustit její napadení protitankovými komplety nepřítele. Tento úkol musí plně převzít prostředky nadřízeného velitele. K tomuto účelu bude vhodné použít **operační palebnou skupinu (OPS)**, jejíž úloha a místo v operaci vedené bez jaderných zbraní je plně opodstatněná.

Délka tohoto období bude závislá na vzdálenosti prostoru soustředění vojsk vyčleněných do sestavy OMS, rychlosti přesunu do prostoru zasazení a na podmínkách, které jsou vytvořeny pro přesun prostředky nadřízeného velitele. S těmito skutečnostmi musí štáby počítat a udělat taková opatření, aby přesun skupiny byl i ve ztížených podmínkách všestranně zabezpečen.

Důležitým úkolem náčelníka a štábu raketového vojska a dělostřelectva v období plánování bojové činnosti operační manévrovací skupiny je tvorba uskupení dělostřelectva a zařazení útvarů a jednotek RVD do pochodových proudů vševojskových jednotek. Stanovit odpovědné a zdůvodněné uskupení dělostře-

lectva je náročný úkol, který vyžaduje zejména znalost úkolů OMS, zpravodajské podklady o nepříteli z hloubky a informace o geografických podmínkách prostoru, v němž bude skupina plnit úkoly. Na základě těchto informací a s přihlédnutím k bojovým vlastnostem dělostřelectva OMS (včetně posilového) připraví štáb RVD OMS návrh na uskupení dělostřelectva.

Obdobným způsobem postupujeme i při zařazení RVD do pochodových proudů útvarů a jednotek OMS. Použití průzkumných palebných systémů a protitankových kompletů nepřítel vyžaduje aplikovat přijaté zásady bojové činnosti RVD OMS tvůrčím způsobem. Nelze proto šablonovitě tvořit pochodové proudy výlučně z hlediska předvídání střetného boje, ale na základě kvalifikované analýzy situace a možností nepřítel, včetně prostředků povětrnostní a topograficko-geodetické přípravy. Kromě toho je třeba si uvědomit, že samohybné palebné komplety a odpalovací zařízení raketového vojska jsou pro zaváděné palebné systémy armád NATO stejnými cíli jako tanky a obrněné transportéry. V každém případě musíme dbát, aby zvláště v závěru tohoto období nebylo nutné rozvíňovat raketové vojsko a dělostřelectvo OMS a nedošlo tak k narušení bojové sestavy skupiny, případně i ke zpomalení tempa jejího postupu.

S přechodem do **2. období bojové činnosti operační manévrovací skupiny**, kdy tato skupina prochází prostorem zasazení a postupně vychází ze zóny palebné podpory vojsk v dotyku, narůstá potřeba v krátké době dosáhnout pohotovosti raketového vojska a dělostřelectva OMS k vedení palby. V souvislosti s bojem s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítel mají důležitou úlohu průzkumné prostředky OMS, včetně dělostřeleckých, které koordinují palebnou činnost s využitím automatizovaných systémů velení a řízení raketových úderů a palby, jakož i součinnost RVD OMS s ostatními prostředky ničení.

Při vedení boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety se raketové vojsko a dělostřelectvo OMS již v tomto období činnosti podílí na vybojování a udržení palebné převahy na hlavním směru útoku. Dostřel samohybných palebných kompletů, raketometů a dalších palebných prostředků umožňuje palebně obsáhnout pásmo v šířce do 130 km (oboustranné sestavy OMS) a ničit v tomto období zvláště odpalovací zařízení Lance-2 a Patriot, pozemní radionavigační střediska systému PLSS, průzkumné vrtulníky EH-60 B systému SOTAS na letištích, později i střediska řízení systému Assault Breaker, sklady speciální munice a jiné objekty.

Jednou z důležitých zásad, které musíme dodržovat při plnění těchto úkolů, je rozvinutí do bojové sestavy jen takového počtu palebných jednotek (odpalovacích zařízení), který je nutný ke splnění daného palebného úkolu. Současně s tím musíme přehodnotit způsoby vedení palby na tyto objekty (cíle), jejichž charakteristikou je převážně vysoká mobilnost, ale i nižší stupeň ukrytosti.

Ve **3. období bojové činnosti** povede operační manévrovací skupina boj již zcela mimo dosah většiny prostředků nadřazeného velitele (kromě operačně taktických raket a letectva), tedy, naprosto samostatně. Vzhledem k možnostem raketového vojska operačně taktického určení a frontového letectva se však nejedná o úplné palebné odpoutání od hlavních sil. S ohledem na hlavní úkoly OMS a jejich přepadových odřadů bude nutné řešit uskupení dělostřelectva a přistoupit k jeho větší decentralizaci. Vzdálenost útvarů a jednotek OMS od hlavních sil v tomto období vytváří podmínky pro účinný vliv na činnost většiny hlavních prvků průzkumných palebných systémů a protitankových kom-

pletů, zvláště na letectvo a sklady speciální munice. (Pokud jde o letiště, která nejsou obsazena, je výhodnější je obsadit k využití pro vlastní letectvo a vrtulníky.)

Vedení boje raketového vojska a dělostřelectva s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety armád NATO má kromě aktivního prvku rovněž prvek pasivní, který je neméně důležitý. Zahrnuje zvláště úkoly maskování veškeré činnosti raketového vojska a dělostřelectva OMS. Je nutné i v této souvislosti si uvědomit, že v armádách vyspělých kapitalistických států je vyvíjena i taková munice, která obsahuje miniaturní televizní kamery, a která po dopadu do stanoveného prostoru vysílá do vyhodnocovacího střediska obraz okolí místa, kam dopadla. Podobně můžeme hovořit i o vyvíjené munici SA-DARM, určené pro dálkové ničení tanků a obrněných cílů, která svým vybavením sama zjistí cíl, navede střelu a výbuchem kumulativní nálože jej zničí. To je jen několik skutečností, které musí vést velitele, štáby RVD i jednotky k přísnému dodržování zásad maskování a utajení veškeré činnosti v operační hloubce nepřítele. Rychlost a přesnost vedených úderů a paleb spolu s manévrem musí být hlavní překážkou při zjišťování vlastních palebných prostředků nepřátelským průzkumem.

Po dosažení stanoveného prostoru přechází operační manévrovací skupina k plnění úkolů **4. období bojové činnosti**. Z hlediska vedení boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele to znamená postupně zvýšit stupeň centralizace velení palebným prostředkům OMS. Současně bude postupně zmenšována vzdálenost mezi skupinou a hlavními silami, čímž budou narůstat palebné možnosti raketového vojska a dělostřelectva. V případě, že útvary a jednotky RVD spolu s vojsky OMS přejdou k obraně, musí náčelník RVD a jeho štáb řešit do určité doby úkoly obdobně jako při vedení boje v obklíčení. To vyplývá ze skutečnosti, že nepřítel se bude snažit zničit OMS ještě do doby, než bude schopna spojit se s hlavními silami útočících vojsk.

Při plánování, organizaci a vedení bojové činnosti RVD OMS v tomto období musíme počítat s tím, že pokud v průběhu boje nedoplníme OMS zásobami munice všeho druhu, její množství značně klesne. Kromě toho musíme brát v úvahu i určité procento ztrát osob a bojové techniky RVD. Z toho všeho vyplývají palebné možnosti raketového vojska a dělostřelectva operační manévrovací skupiny a úkoly boje s palebnými komplety nepřítele musí postupně v celém rozsahu přebírat prostředky nadřízeného velitele. Raketové vojsko a dělostřelectvo OMS bude nuceno v určitém smyslu přecházet na pasivní formy boje (ženíjní budování postavení, dokonalé maskování bojových sestav, příprava a budování záložních prostorů a příprava komunikací pro rychlý manévr). V situaci, kdy bude mít raketové vojsko a dělostřelectvo OMS potřebné množství munice a jeho bojeschopnost nebude podstatně narušena, povede i nadále boj s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety a bude tak vytvářet podmínky pro úspěšné splnění úkolů hlavními silami.

Stručný rozbor zvláštností, které vyplývají z úkolů raketového vojska a dělostřelectva bojovat s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele, potvrzuje, že jde o náročnou a složitou problematiku operačního a bojového použití raketového vojska a dělostřelectva. Tím však nejsou úkoly boje s těmito prostředky v operační hloubce vyčerpány. Neméně složitou otázkou je zabezpečení tohoto boje potřebným množstvím munice a efektivní hospodaření s ní. To vyžaduje hledat a ověřovat možnosti dopravní kapacity

operační manévrovací skupiny a její zásobování municí v průběhu vedení boje v operační hloubce.

Neméně důležitým úkolem je i její efektivní využití palebnými jednotkami raketového vojska a dělostřelectva OMS při ničení nepřítele. Na plnění tohoto požadavku se musí podílet všechny síly a prostředky, které tvoří palebný systém operační manévrovací skupiny, průzkumné prostředky, jednotky topograficko-geodetické a povětrnostní přípravy a palebné jednotky. Svou úlohu musí mít i automatizované prostředky řízení palby zejména z hlediska časového plnění úkolů, mistrovství velitelů a náčelníků raketového vojska a dělostřelectva při organizaci a vedení palby.

Boj s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety nepřítele vyžaduje právě na základě tohoto požadavku efektivnosti a hospodárného využití přidělené munice řešit na vědeckém základě rozpor mezi zvýšenými možnostmi těchto nových prostředků ničení a neadekvátními způsoby boje s nimi.

Úspory ve spotřebě munice zvláště u RVD OMS můžeme dosáhnout vyloučením zastiřlení cílů, které nejen zvyšuje spotřebu munice, ale i prodlužuje čas ke splnění palebného úkolu. Čas je v činnosti raketového vojska a dělostřelectva OMS významným činitelem. Ke zjištění souřadnic cílů musíme používat nepřesnější prostředky. Obdobně tomu musí být i v oblasti topograficko-geodetické a povětrnostní přípravy. Spotřebu munice sníží a účinek v cíli zvýší vybavení dělostřelectva OMS speciální municí. Konečně i zavádění automatizovaných systémů řízení palby značně urychluje splnění palebných úkolů a vytváří předpoklady ke zničení cílů s menším množstvím munice.

Vývoj, zavádění do výzbroje vysoce přesných zbraní a palebných systémů, jakož i použití operačních manévrovacích skupin potvrzuje jednu ze zákonitostí vývoje způsobů bojové činnosti — zvětšující se počet sil a prostředků, které se zúčastní operace a boje — že i bez použití jaderných zbraní je možné současně ničit objekty nepřítele v celé operační hloubce. Umožňuje to soustavně narůstající dosah a síla palebných úderů a vysoká manévrovací schopnost většiny druhů vojsk. Mezi nimi zaujímá raketové vojsko a dělostřelectvo, které působí i v sestavě operační manévrovací skupiny, nezastupitelné místo.

Možnosti raketového vojska a dělostřelectva operační manévrovací skupiny potvrzují, že RVD nemůžeme ze systému boje s průzkumnými palebnými systémy a protitankovými komplety armád NATO vyloučit, ale naopak, že se při jeho cílevědomém použití může stát významným nástrojem k vybojování a udržení palebné převahy na směru hlavního úderu vojsk. To však vyžaduje neprodleně využívat výsledků vědeckotechnické revoluce, aplikované ve vojenství a tvůrčím způsobem maximálně využívat zvýšení bojových možností vlastních vojsk.